

ህዝባዊ ደሞክራሲ

አብ ከክልተ ወርሒ ዝሕተም ወግዓዊ ልሳን
ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ
(ደግሓኤ)

ቅ፡ 03 ቁ፡ 10

ለካቲት 2016

ትሕዝቶ

• **ርእሰ-ዓንቀጽ፡**

ቀንዲ ጠንቂ ዋሕዚ ስደት ኤርትራውያን ፖለቲካዊ ደኣምበር ቁጠባዊ አይኮነን

• ዘመነ መንግስትነት ህግደፍ፣ ዘመነ ውርደት፣ ስደትን መቕዘፍትንዩ።

• እቲ መፍትሒ ሚላ ምቕያር ዘይኮነሱ ሰጢምቲ ምስራሕዩ።

• **ናይ አንባብቲ ዓምዲ፡**

- ናይ ቁጥዕ ምሕዝነትን ሓደነትን መበገሲ መሰረት ዝኸውን እምነታትካ እዩ።
- ብአብርሃ መሓሪ
- ስርቂ ከም ግንዖ። ብሰናይት
- ጉልሻ ብምቅይያር ጸብሒ አይምቅርን። ብነጋሲ በራኽ. (አባነጋ)
- ንውዲታት ህግደፍ ብንቕሓትን ብሕራነን ነበርዕኖ። ብክብሮም ጸጋይ

E-mail:- hidemocrasi@yahoo.com

ርእሰ-ግንቀጽ

ቀንዲ ጠንቂ ዋሕዚ ስደት ኤርትራውያን ፖለቲካዊ ደኣምበር ቁጠባዊ አይኮነን

ድሕሪ ካልአይ ኩናት ዓለም ንመጀመርያ ጊዜ ብዝሒ ፍልሰት ስደተኛታት ናብ ዝመዕበላ ሃገራት ምዕራብ ብሓፈሻ፡ ብቀንዱ ከአ ናብ ኤውሮጳ፡ ዜጋታት ናይተን ብግብራ-ሽበራውያን ሓይልታት ዝሕመሳን ብመለኸቲ ስርዓታት ዝግዘኡ ዘለዎ ሃገራት ምዃኑ ብሩህዮ። ዜጋታት ናይዞን ብከምዚ ሰላምን ዝተዘርገ ሃገራት ብዘይተጸንዐ አገባብ ካብ መረብቶም እናተፈናቐሉ፡ ከቢድ ናይ ባሕሪ፣ ምድረበዳ፣ ነጋዶ ሰብን፣ ግብራ-ሽበራውያን ሓይልታት ሓደጋታት መሰናኸላት እናሰገሩ፡ ዕድል ዘይገበሩ ደማ አብ ጉዕዞ ህይወቶም እናሳኣኑ ብቐጻልን ብአሽሓትን ናብ ምድሪ ኤውሮጳ ሰጊሮም ፖለቲካዊ ዕቕባ ክሓቱ ጸኒሖምን አለዉንዮም።

እዞም ብብግዚኡ ናብ ሃገራት ኤውሮጳ ዝውሕዙ ዘለዉ ስደተኛታት፡ መብዛሕቲኦም ዜጋታት ስርያ፣ ዒራቕ፣ አፍጋኒስታን፣ ኤርትራውያን። ገለ ካብ ሃገራት ምዕራብ አፍሪቃን ካልኦት፡ ከም በዓል ዩመን፡ ሶማሊ፣ ሊብያን፡ፓኪስታንን ወ.ዘ.ተ... ዝአመሰላ ሃገራትውን ዓቕኑ ይፈላለ ደኣምበር፡ ብተመሳሳሊ ካብ ዋሕዚ ስደት ዝዓረፉ አይኮናን።

እዚ ናብ ምዕራብ ኤውሮጳ ዝግበር ተርእዮ ናይ ስደት ፍልሰት፡ ድሕሪ ካልአይ ኩናት ዓለም ዝዓበዩ ይኹን ደኣምበር፡ ናይ መጀመርያ ግን አይኮነን። ምዕራብ ኤውሮጳ ብዘለዎ ቁጠባዊ ዓቕሚ፡ ኣብ ምምዕባል ሃገራዊ እተቶም ዝሕግዝ፡ ዓቕሚ ሓይሊ ሰብ ንምርካብ ብሓደ መዳይ፡ ብሰብአዊ ዓይኒ ደማ ቡቲ ካልእ ኣብ ጸብጻብ ኣትዩ ከከም ደረጃ ቁጠባዊ ዕብዮት ናይተን ሃገራት፡ ስደተኛታት ክቕበሉ ጸኒሖምዮም። ሶቭየት ሕብረት ኣብ ተስዓታት ኣብ ውድድር ዝሓል ኩናት ብውሽጣዊ ኩነታታ ተሳቒራ ምስ ተበታተነት፡ አቐመናኦ ካብ ዝነበራ ሃገራት ምብራቕ ኤውሮጳ ብዙሓት ርእሰን ክኢለን ነጻ ሃገራት ኮይንን ምስ ቆማ፡ ካብ ከሳቕዮን ዝጸንሐ ናይ ነዊሕ ቁጠባውን ማሕበራውን ቅልውላው ዝብገስ፡ ካብ ዜጋታተን ብብዝሒ ናብ ምዕራብ ኤውሮጳ ውሒዞም ከም ዝተጣዩሱ ዝከከርዮ።

ካብዚ ወጻኢ ካብ ብዙሓት ዘይማዕበላ ሃገራት ገሊኡ ብፖለቲካዊ ምክንያታት፡ ገሊኡ ከአ ብቁጠባዊ ምክንያታት /ብድክነትን ድሕረትን/ዝተሳቐዩ ክፍልታት ሕብረ-ተሰብ፡ ኣብዘን ዝማዕበላ ሃገራት ኤውሮጳ ዝሓሸ ናብራን ቅሳነትን ክረኽቡ ብቀጻሊ ክሰደዱ ጸኒሖም ዮም። እዚ ናይ ሕጂ ተርእዮ ጃምላዊ ፍልሰት ምበኣር ከምቲ ገለ ወገናት ዝብልዎ ዘይኮነስ፡ ኤርትራ ሃገርና ሓዊስካ እቲ ጠንቂ ብቀንዱ ፖለቲካዊ ቅሳነት ዘይምህላው ዳኣምበር፡ ቁጠባዊ ሽግር አይኮነን።

እዚ ኣብ ኤርትራ ኣጋጢሙ ዘሎ ቅልውላው ውጽኢት ናይቲ ኣብ እንግድዓ ወጽዕ ሕብረ-ተሰብና ተጻዒኑ ቸቸይ ዝብል ዘሎ ጸረ-ህዝብን ጸረ -ደሞክራሲን ዝኾነ ፍጹም መላኺ ስርዓት ህግደፍ ዝወለደ ፖለቲካ ሽግርዮ። እቲ ሃገር ክሃንጽ ዝኸእል ዓቕሚ ናይቲ ሕብረተ-ሰብ ዝኾነ መንእሰይ ወለዶ፡ ሃገራዊ አገልገሎትን ሃገራዊ ማእቶትን ብዝብል ሽፋን መውጻእታ ኣብ ዘይብሉ ናይ ግዱድ ዕስከርናን ጊላነትን ስርሓት ጀሆ ተታሒዙ ጉልበቲ ብነጻ ክግብር ምስ ተግብረ ስዒቡ ዝመጸ ፍልሰት ንምዃኑ ዘከራኸር አይኮነን። እዚ አፍራዩ ሓይሊ መንእሰይ እቲ ስርዓት ኣብ ዝወለደ ዘይፈትሓዊ ውግኣት ኣትዩ ግዳይ ክኸውን፡ ህይወቱን ህይወት ስድራ ቤቱን ኣብ ሓደጋ ወዲቐ እናሃለወ፡ ብጊላነት ከገልግል እናተገብረን እንከሎ ከመይ ጌሩዮ ተረጋጊኡ ኣብ ሃገሩ ክነብር ዝኸእል?

ልዕልና ግዝኣተ ሕግን ተሓታትነትን ኣብ ዘይብላ፡ ዉሒዳት ገዛእቲ ደርብታትን መዳኸርቶምን ብኸሉ መልክዓት ብልሽውና ጠስጠሶም፡ ምሉእ ማሕበረ-ፖለቲካ፡ ቁጠባዊ ህይወት ናይታ ሃገር ተቐጻጺሮም ንውልቃውን ጉጅላውን ረብሓኦም ኣብ ዝሰርሕሉን ኩነታት፤ ጸረ-ጠቕምና ይኸይድ ኣሎ ንዝብልዎ ዜጋ ይኹን ናይ ተቐውሞ ምንቅስቃስ ብሓይሊ ኣሲሮም ኣብ ዘጥፍኡን ናይ ህይወት ውሕስነት ኣብ ዘይብሉን ዘሎ ኣማራጺ፡ ብውሽጢ ተወዲብካ ብዝተፈላለዩ መልክዓት ምቅላስ ወይ ደማ ትፈትዎ ሃገርካ ተገዲድካ ምልቃቕዮ ዝኸውን። ስለዝኾነ ከኣዩ ሎሚ ዝበዝሕ ኤርትራዊ ዜጋ ማለት፡ ተማሃራይ ቀሲኑ ክማሃር፣ ሓረስታይ ተራጋጊኡ መራቱ ሓሪሱ ኣለሳሊሱ ክጥቀም፣ ነጋዳይ ብነጻነት ነጊዱ ህይወቱ ክመርሕ፣ በዓል ሃብቲ ብነጻ ምርጭኡ ርእሰ-ማሉ አፍሲሱ ንነብሱን ንህዝቡን ክጠቅም ዝኸእሎ ምቹእ ኩነታት ኣብ ዘየለዉሉ ወቅቲ፡ ቅሱን ማሕበራ-ቁጠባዊ ፣ፖለቲካዊ ህይወት ክመርሕ እኸእልዮ ኢሉ ዝሓሰብ ሰብ ዳርጋ የሎን ክባሃል ኣብ ዝካላለሉ ወድዕነት በጺሕና ዘለና።

እዚ ከምዚ ዝበለ ፖለቲካዊ ሃዋህው ነገሱ ስለዘሎ ድማ፡ ብኣማኢት ኣሸሓት ዝቐጸሩ ዜጋታት ኤርትራ ካብዚ ናይ ሲኦል ናብራዚ ከምልጡ፡ ካብ ኤርትራ ክወጽኡ እንክለው ጀሚሮም ቦቲ ስርዓት ዝተሰርሐ መጻወዲያ ፈንጠሶም፡ ኩሉ ናይ ህይወት ሓደጋታት ኣብ ቅድሚኡም ከም ዘሎ እናፈለጡዮም ሃገርም ራሕሪሖም መጻልታዊ ናብ ጎራብብቲ ሃገራትን ንርሑቕ ስደትን ዝውሕዙ ዘለው። እዚ ካብቲ ብዙሕ ኣብ ልዕሊ ጭቁን ክፍልታት ሕብረተ-ሰብና ኣብ ጉዕዞ ስደት ዘጋጥም ዘሎ ተርእዮዮ። ዝሓሸ ቁጠባዊ ዓቕሚ እናሃለዎ ብሰንኪ ገባትን ኣዕናውን ፖሊስታት ስርዓት ህግደፍ፡ ፖለቲካዊ ቅሳነት፣ ሰላምን ዘስርሕ ፖሊስን ባይታ ስኢኑ፡ ርእሰማሉ ኣብ ቡዙሓት ሃገራት ኣፍሪቃ ማለት፡ ኣብ ደቡብ ሱዳን፣ ሪፓብሊክ ሱዳን፣ ኢትዮጵያ፣ ኦጋንዳ፣ ኬኒያ፣ ኡጋንዳ፣ ዚምባብወ፣ ናምብያ፣ ደቡብ ኣፍሪቃን ማእከላይ ምብራቅን ወ.ዘ.ተ. ኣብ ዝተፍለለዩ ዓውድታት ናይ ቁጠባ ከዋፍሩ ዝተገደዱ ብዙሓትዮም። ኣብ ኤርትራ ፖለቲካዊ ምርጫ፡ ቅሳነት፡ ሰላምን ደሞክራሲን እንተዘህሉ ኔሩ፡ ዝወደቐ ቁጠባ ሃገር ኣብ ምብርባር ዓቢ ግደ ምተጸወተ ነይሩዮ።

ኤርትራዊ ኣብ ትሕቲ ከምዚ ዝኣመሰለ ናይ ጭቆናን፡ ጭፍጨፋን ስርዓተ-ምሕደራ ተቆራኑ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰላቲ ኣብ ዝተገፈሉ፣ ብቤሂራዊ፣ ሃይማኖታዊ፣ ባህላዊ፣ ደርባዊ፣ ጾታዊ ወጽዓታት ወዘተ... ኣብ ዝሰቐየሉ፣ ህዝቢ ከም ጥሙር ህዝቢ፡ ሃገር ከም ልኡላዊት ሃገር ምቕጻል ንክቢድ ሓደጋ ኣብ ዝተሰጥሓሉ፡ ክሰብ ውድብ ሕቡራት ሃገራት መርማሪት ኮምሽን መዚዙ፡ እቲ ስርዓት ኣብ ልዕሊ ክብረት ሰብኣውነት ክፍጽም ዝጸንሐን ዘሎን መሰሪታዊ ጥሕሰት ኣብ ዘቃላዓሉ ዘሎ ህሞት፣ ሕብረት ኤውሮጳ ነዚ ኩሉ ናይ ፖለቲካዊ ጸገም ዕሽሽ ኢሎም፡ ክሰብ 200 ሚሊዮን ዩሮ ገንዘባዊ ደገፍ ብምግባር ናብ ምድሪ ኤውሮጳ ንዝኣትው ዘለው ኤርትራውያን ስደተኛታት ክግግቱ ምሕሳብም ዘሰደምም ውሳኔዮ።

እዚ ምስቲ ንሶምዎን ንኣምነሉ ኢና ዝብልዎ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰል ደቂ-ሰባት መትከላዊ እምነቶም ዘይቃዶ፡ ብኣንጻሩ ስቓይ ደቂ-ሰባት ክነውሕ ዝገብር ዘይፍትሓዊ ተግባርዮ። ሃገራት ኤውሮጳዊ ሕብረት ኣባላት ባይቶ ሕቡራት መንግስታትዮን፡ ውድብ ሕቡራት መንግስታት ድማ ኣብ ልዕሊ ስርዓት ህግደፍ ኣቐዲሙ ንዘመሓላለፎ ናይ እገዳ ውሳኔ ከራጉደሉ ዝክእል፡ ኣብ ሕብረተ-ሰብ ኤርትራ ዝወርድ ዘሎ በደላት እተጸሪ ኮሚሽን ገይሩ ውሳኔታት ክወስድ ኣብ ዝዳለዉሉ ዘሎ ወቅቲዮ ሕብረት ኤውሮጳ ነዚ ውሳኔዚ ዝወስድ ዘሎ፡ ሕብረት ኤውሮጳ ነዚ ሓደገኛ ውሳኔዚ ብፍላይ ኣብ ከምዚ ዝኣመሰለ ኩነታት ምውሳኑ፡ ተቐዳዲምካ ንስርዓት ህግደፍ ገበናቱ ከተፋኩስን ክትሸፍንን ብኡ ኣቢልካ ከኣ፡ ካብ ቀጻሊ ዝግበረሉ እገዳን ናብ ኣህጉራዊ ቤት ፍርዲ ንምቕራቡ ዝግበር መስርሕ ቃልሲ ነጻ ንምውጽኡን ዝሕልን እንተዘይኮይኑ፡ ካልእ ትርጉም ክዋሃቦ ዝካኣል ኣይኮነን።

ሕብረት ኤውሮጳ እቲ ኣብ ኤርትራ ዘጋጥም ዘሎ ሽግር ዋላ ቦቲ ንሱ ዝህቦ ዘሎ ምክንያት ማሕበራ-ቁጠባዊ ኩነታት እዩ ዘበራብር ዘለኹ እንተብልዎን እቲ ሓቂ ከምኡ ኣይኮነን። እንታይ ደኣ ቅድሚ ኩሉን ልዕሊ ኩሉን ምስቲ ኣብ ዓለማዊ ኩነታት ኣጋጢሙ ዘሎ ናይ ግብረ-ሽብርውያን ሓደጋታት ኣዛሚዱ፡ ናቱ ስትራቴጂካዊ ረብሓታት ቀዳምነት ብምሃብዮ ንስርዓት ህግደፍ መዕበሲ ኣፍ ሂቡ ክሰርሓሉ ዝደለ ዘሎ። ካልእ ጠቕምታትውን የቋምት ምህላዉ ዩ ዘማላኹት። ኣብዚ ወሳኒ ሰዓትዚ ምንቅስቃስ ስርዓት ህግደፍ እንታይ ይመስል ብግቡእ ኣትኩሮ ሂብና እንተተሸታቲልናዮ፡ ነቶም ብሰንኪ ኣዕናዊ ፖሊሲታቱ፡ ናብ ፈቆዶ ወጻኢ ሃገራት ንዝተሰደዱ ሃገራውያን ነቲ ናይ መርማሪት ኮሚሽን ጸዕርታትን መደምደምታታትን ንምፍሻል፡ "ኣባል ሃገራዊ ኣገልግሎት ምንባሪይ ዝኾነ ቅረታ የብለይን ኣብ ልዕሊ ዝተፈጸመ በደል ድማ የለን" ኢልካ ፈርም እንዳተባህሉ ጎስጎስን ጸቕጥን ክገብር ምፍታኑ፡ በዚ ወዲ ከምዚ ተተባቢዑ ከም ዝኾነ ዘጠራጥር የብሉን።

ስርዓት ህግደፍ እዚ ናይ ሕቡራት መንግስታት ናይ እገዳ ውሳኔ ከለዓለሉን ኣብዚ ዞባ ዚ ብሓፈሻ፡ ብፍላይ ከኣ ሃገርና ኣብ ገማግም ቀይሕ ባሕሪ ነዊሕ ዓላማዊ ስትራቴጂካዊ ኣቃማምጣ ዘለዋ ሃገር ከም ኘኛ መጠን ዞባውያን ሓያላን ሃገራት ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ዓለማውን ዞባውን ረብሓታት ዘለዎም ሃገራትውን ምስ ሃገራዊ ረብሓታቶም ኣዛሚደም ንሽግር ኤርትራውያን ስደተኛታት ሽፋን ዘይገብርሉ ምክንያት ኣይህሉን።

እቲ ሕጂ ዝረኣ ዘሎ ዲፕሎማሲያዊ ንጥፊታት፡ እቲ ጸረ-ህዝቢ ስርዓት ብዘገበር ባዓል ቤታዊ ውሽጣዊ ባህርን ዓቕምን ዝፈጠሮ ዘይኮነስ፡ ዞባዊ ሓይልታት ኣብዚ ዞባዚ፡ ብፍላይ ከኣ ኣብ ሃገርና ዘለዎም ረብሓታት ልዑል ጠመተ ክህብዎ ዘገድዶም ምዕባሌታት ስለ ዝመጽዮ። ንሱ ድማ ነዚ ከም ዕድል ወሲዱ ተንበርኪኹ ብዋጋ ልዑላውነት ሃገር እናሸቀጠ ክጥቀመሉ ዓይኑ ስለዘይናሓሲዮ። ምስእዚ ተዛሚዱ ኣብዚ ግዜዚ ኣብ ኤውሮጳዊ ሕብረት ዝረኣ ዘሎ ልዑል ጠመተን ብስም ምግታእ ዋሕዚ ስደተኛታት ክንድዚ ዝኣክል ገንዘብ ምፍሳስ ነፍሲ ወከፍ ኣህጉር ይኹን ሃገር ከካብ ናቱ ዞባውን ዓለማውን ረብሓታት ተዛሚዱ፡ ምስ ጸረ-ህዝቢ ስርዓት ህግደፍ ዘላቂ ዘይኮነ ግዚያዊ ረብሓታት ኣብ ሓደ ቁራዕ ኣትዮ ክበስል ዝዋደድ ዘሎ ፖለቲካዊ ተርእዮዮ። ስለዚ ኣብዚ ክንርእዮ ዝግባእ ብስም ሰብኣዊ ረድኤት ይኹን ሓገዝ ዝልገስ ደገፋት ማእከሉ ኩሉ ካብ ሰብኣዊ ሓልዮት ጥራሕ ዝብገሰዩ ክባሃል ዘይከኣል ምዃኑዮ። ብርግጽ ገሊኡ ሰብኣዊ ምድግጋፍ ማእከሉ ገይሩ ክሕግዝ እንከሎ፡ ገሊኡ ከኣ ነዚ ሽፋን ገይሩ ዝላዓለ ሃገራዊ ረብሕኡ ቅድሚት ሰሪዑ

ማዕርነታውን ፍትሐውን ብዘይ ኮነ መንገዱ ሰብአዊ ጉልበትን ባህርያዊ ሃብትን ክብዝብዝ ዝጥቀመሉ ምዃኑ ምርዳእ የድሊ።

ብርግጽ እዚ ናይ ሕጂ ዋሕዚ ስደት ናብ ሃገራት ኤውሮጳ ድሕሪ ካልኣይ ኩናት ዓለም እቲ ዝገበዩ ፍልሰት ብምዃኑ ክኸብዶም ከምዝኸለል ዘማትእ ኣይኮነን። ገሊኡ ምስ ጭቡጥ ቁጠባዊ ዓቕሙ ገለ ከኣ ምስ ትሑት ዓቕሙ፣ ነቶም ስደተኛታት ኣብ ኩለን ሃገራት ኣማቓሪሖም ከጣይስዎም ዝገብርዎ ጸዕርታት ዝምስገንዮ። ይኹን ደኣምበር ገለ ሃገራት ንዝመጽዎም ስደተኛታት ኣብ ካምቦታት/መደበራት/ብምቕማጥ ደገፋት እናሃብካ ንናብ ሃገሮም ዝምለስሉ ትልምታት ይዋደድ ከም ዘሎ ክዝረብ ጸኒሑዮ። እዚ ትልሚዚ ኣብዚ ሁሞትዚ ክትግበር ዝከኣል ኣይኮነን። እንተተፈቲኑ ድማ ኣብ ኣብ ሃገርና ከጋጥም ዝኸለል ሓደጋ እቲ ዝኸፍኣን ብህይወት ወዲ ሰብ ምጽዋትዮ ዝኸውን። ስለዚ ሕብረት ኤውሮጳ ዋላኳ ስደተኛታት ዝፈጥርሎም ዘለው ጸቕቲ ኣቃሊልካ ዘይረካ እንተኾነ፣ እቲ ንኤርትራውያን ናብ ሃገሮም ናይ ምምላሶም ይኹን ወይ 'ውን ብሕጂ ዋሕዚ ስደተኛታት ኣብ ኤርትራ ንምግታእ ቁጠባዊ ጸገማት ናይቲ ሃገር ብምፍታሕ ክቃለል ይካኣልዮ ዝብል ተረድኦ ዘይሰርሕ ምዃኑ ቀንዲ ጠንቂ ዋሕዚ ስደት ኤርትራውያን ፖለቲካዊ ደኣምበር ቁጠባዊ ከምዘይኮነ ደጊሞም ክሓስቡሉን ውሳኔኦም ከመዓራርዮን፣ ከነታሓሳስቦም ንደሊ።

ካብዚ ሓሊፉ ምስ ጂኦ-ፖለቲካዊ ረብሓታቶም ኣታሓሳሲሮም ንኣዕናዊ ፖሊሲታት ስርዓት ህግደፍ ከመላኽዑ ይመርጹ እንተዳኣሃልዮም ከኣ፣ ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ (ደግሓኤ) ንድሕነት ህዝብን ሃገርን ኤርትራ፣ ሕጂውን ብጽንዓት ካብ ምቕላስ ወጸኢ ካልእ ኣማራጽ ከምዘይብሉ ንኹሉ ደላይ ሰላምን ፍትሕን ሕብረተ-ሰብ ዓለም ደጊሙ የራጋግጽ። ስለዚ ሕብረት ኤውሮጳ ይኹን ካልኣት ዋሕዚ ስደተኛታት ጸቕቲ ዝፈጠረሎም ሃገራት ናይቲ ሽግር ነባሪ ፍታሕ ክርከብ ዝከኣል ብሚልዮናት ዝቁጸር ዮሮታት፣ ንጸረ-ህዝቢ ስርዓት ህግደፍ ብምሕጋዝ ዘይኮነስ፣ ነቲ ጠንቂ ዝኾነ ስርዓት ካብ ስፍራ ሓግሒጣካ ብምድርባይ ምዃኑ ኣብ ጸብጻብ ብምእታው፣ ንፍትሕን፣ ንደሞክራሲን ንዝቃለሱ ዘለዉ ሓይልታት ኤርትራ ብምድጋፍዮ እቲ ንሶም ሕብረት ኤውሮጳ ይኹኑ ህዝቢ ኤርትራ ዝሳቕይሉ ዘሎው ሽግር ተወጊዖ እፎይታ ዝረከብ ዝብልዮ እምነተና።

ዘመን መንግስትነት ህግደፍ፣ ዘመን ውርደት፣ ስደትን መቕዘፍትንዮ።

ነገረ ህግደፍ ኩሉ ስጊንጥርዮ። ከይዕረ ደርባዊ ፖለቲካዊ ባህሪ ከምኡ ኮይኑ፣ ካብ ሕሉፍ ጉድለታቱ ኣይመሃርን። ብዛዕባ ካልኣት ኣልዒሉ ክወራዝ ደኣምበር፣ ንህዝቢ ብሓፈሻ ነቶም ናተይ ዝብሎም ኣባላቱ ከኣ ብፍላይ ዘሳተፈ ነጻን ደሞክራሲያውን መድረኽ ከፊቱ ውሽጡ ክፍትሽ፣ ክግምግም፣ ኣብ ኣረኣጃዮኡን ኣሰራርሓኡን ዓይነታዊ ለውጢ ክገብር፣ ኣብ ህዝቢ ብንቕሓትን እምነትን ክሕቆፍ ዝተዓደለ ስርዓት ኣይኮነን።

ሓንሳብ ኣብ ኩሉ ኣነ ኩሉ ድማ ንዓይ ብዝብል ትምክሕታዊ ፖለቲካዊ ሕግም ስለ ዝተለኸፈ፣ ዝደልዮን ዝብሎን ደኣምበር፣ ዘፍርዮ ክመዝን ዝበሃሎ ከኣ ክሰምዕ ኣይክእልን። ከምኡ ስለ ዝኾነ ድማዮ ኩሉ ጊዜ ከይተሰኸፈ ኣንጻር ህዝብን ሓቅን ክኸይድ፣ ነገራት ገልቢጡ ከንብብ ዝስማዕ፣ ዜጋታት ኣብ ምሕደራኡ ዘለዎም ርእይቶ፣ ዝበጽሖም በደል፣ ክኸነሎም ዝደልይዎ ከይተሸማቕቑ ነጻ ኮይኖም ሓሳባቶም ከይገልጹ፣ ልሳኖም ብ“መሐንገጋ” ቆሊፉ፣ ኣብ ክንዳኦም ኮይኑ፣ ሕጉሳትዮም፣ ዕጉሳትዮም፣ ጽጉሳትዮም፣ ሓራዮም ኢሉ ይገልጽ። ዝመርሓሉን ዝምረሓሉን ቀያዲ ሕጊ ዘይብሉ ክነሱ ሕጊ ክኸበር ኣለዎ፣ መንግስቲ ዘውጸኦ መምርሒ ብዘይ ዝኾነ ሕቶ ርእይቶ ክትግበር ኣለዎ ይብል። ባዕሉ ጽልኢ ይፈጥር ተገልቢጡ ጸሊኦም ኢሉ ይጉሰጉስ። ቀንጠብጠብ ክብል ኩናት ይኸፍት፣ ተሃሪመ ተወሪሪ ኢሉ ይኸሰስ የስተማስል። ነዚ ጽልኢ ምጽሕታር፣ ቀዲምካ ሃሪምካ ቀዲምካ ምብካይ ምስትምሳል ድማ ከም ሓደ ፖለቲካዊ ጥበብን ብቕዓትን ቆጸሩ ይጀሃረሉ። ካብዚ ፈላጊ ወርሒ ናይ ዓመተ 2016 ጀሚሩ፣ መበል 25 ዓመት ነጻነት ኤርትራ፣ “25 ዓመት መኸተን ልምዓትን” ብዝብል ቲማ ብድምቀት ክኸበር፣ መደባት ኣውጺኡ ይሰርሓሉ ከም ዘሎ ምግላጹ ድማ መርኣያ ሕሉፍ ንዕቀት ህዝብን ስጊንጥርነቱዮ።

ስርዓት ህግደፍ “25 ዓመት መኸተን ልምዓትን” ክብል እንከሎ፣ ብሓደ ሽነኽ ንልኡላውነት ሃገር ኣንጻር ጸላእትን ወረርሽኝን ክምክት፣ ቡቲ ካልእ ሽነኽ ከኣ ህዝቢ ኣሳቲፊ ኣብ ገሰጋስ ቁጠባዊ ልምዓትዮ ተጸሚዶ ጸኒሑዮ ዝብለና ዘሎ። መን ኣንጻር ነጻነት ልኡላውነት ኤርትራ ተበጊሱ? መዓስን ብኸመይንክ መኪትካ? ኣበይ ዝተሰላሰለ ልምዓት፣ በዩናይ ፖሊሲ? ዝብል

ሕቶ ከነልዕል ከአ ግድን ይኸውን። 25 ዓመት አብ መኸተን ልምዳትን ተጸሚዱ ዝጸንሐ መንግስቲ ፍርያቱ አብ ንፋስ ዘይኮነ አብ መሬትዮ ከርኢ ኔርዎ። ንሱ ዘይኮነ ህዝቢ ብልሳኑ ክምስክር፣ አብ መነባብርኡ ድማ ለውጢ ከርኢ ኔርዎ። ብተግባር ግን ዝተገበረ መኸተ የለን። ዝተመዘገበ ሃገራዊ ልምዳት የለን። እስከ ነዘን መኸተን ልምዳትን ዝብላ ክልተ አምራት ፈላሊና ንርአየን።

መኸተ፡- መኸተ ከም አምር ንጸላእትን ተጸባእትን ምክልኻል ማለት ጥራሕ አይኮነን። ከም ባህሪያዊ ምዝባዕ አየር ዝፈጥሮ ጥሚትን ግጸቦን፣ ሕቦቡላዊ ንፋስ፣ ምንቅጥቃጥ መሬት፣ እሳተ ኅመራን ውሕጅን ዝአመሰሉ ባህሪያዊ ሓደጋታት ዘስዕቦ ዕንወት፣ ምስ ምውጋድ ድሕረትን ድኽነትን ዝግበር ምርብራብ፣ ምክንኻን ተፈጥሮንውን መኸተ ዝሓትትዮ። አብ ውሽጢ ዘኣከሉ አስታት 25 ዓመት ብህግደፋውያን ክቃላሕ ዝሰማዕናዮ ግን እቲ መኸተ አንጻር ካብ ግዳም ዝተበገሱ ናይ ርሑቕን ቀረባ ተጸባእትን ጸላእትን ማለትዮ። እዞ አብዚ ዝተገልጸ 25 ዓመት ብናቱ ተበግሶ ንመሰልን ረብሓን ህዝብታት ኤርትራ ዝተጸበአ ውድብ ወይ መንግስቲ መን አሎ? ንልኡላውነት ኤርትራ ንምውራር ትንቅታ ዘርአዮ ወይ ብተግባር ዝወረረ መንግስቲኹን ተራእዮ ድዩ? እንተተራእዮ መን? መዓስ? ብኸመይኻ ተመኪቱ? ናይዚ ሓጺር መልሲ ብናቱ ተበግሶ ይኹን ብቶኸታኩሉ ባህሪያት ጃንዳ ህግደፍ ተዓዲሙ። ንመሰል ረብሓን ህዝብታት ኤርትራ ንምጭፍላቕን መሬታዊ ልኡላውነት ኤርትራ ንምግባጥን ዝፈተነ መንግስቲ ኮነ ሃገር አይነበረን አይተራእየን ዝብልዮ።

ብርግጽ ስርዓት ህግደፍ አብ ውሽጢ ዘኣከሉ አስታት 25 ዓመት ካብ ምትኹታኹ ጽልእን ኩናት አየዕረፈን። አብ መጀመርያ 90ታት ብገለ ርእሰ ሓያላን ግበር ተባሂሉ አንጻር ህልዊ መንግስቲ ሱዳን ኩናት ከፊቱዮ። አብ ውሽጢ ዝተወሰነ አዋርሕ ንመንግስቲ ሱዳን ክግልብጦዮ ኢሉውን ብወግዒ ፈኪሩዮ። ብመሰረት አድማሳዊ ዲፕሎማሲያዊ ውዑላትን ስምምዳትን ፈጹሙ ክግበር ዘይግባእ፣ አብ አስመራ ዝርከብ ሕጋዊ ቤት ጽሕፈት ኢምባሲ ሃገረ ሱዳን፣ ንተቋምቲ ውድባት ሱዳን ክሳብ ምሃብ ዝበጽሐ ስጉምቲ ወሲዱዮ። ብዙሕ ግዜ አብ ውሽጢ ግዝአት ሱዳን አትዩ ተዋጊኡ። ብዙሕ ኤርትራዊ ህይወትን ንዋትን ድማ አጥፊኡዮ። ምስ ሃገረ ዩመን አብ ኩናት አትዩ ህይወትን ነዋትን ከፊሉዮ። አብ ዝተወሰነ መድረኽ ንንግስነት ስዑዲ ዓረብ ኮነ፣ ብሑስኒ ሙባረኽ ዝምራሕ ዝነበረ መንግስቲ ግብጺ ተኸቲኹዎምን ተጸቢእዎምንዮ። ንዘባዊ ውድብ ኢጋድ፣ ንውድብ ሓድነት አፍሪቃ ናይ ሎሚ ሕብረት አፍሪቃ፣ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ሓንሳእ ዘይኮነ ብተደጋጋሚ አንሽይዎም፣ ተኸቲኹዎምን ተጸቢእዎምንዮ። ንሃገራት ምዕራብ ብሓፈሻ፣ ብፍላይ ከአ ንሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ብተመሳሳሊ መዓልታዊ ክበሃል ዝከኣል ቡቲ ዘይውርዘይ ልሳኑ ተኸቲኹዎምዮ። ንመንግስቲ ጅቡቲ ምስናይ ብዱዕ ቃላቱ ክልተ ግዜ ናብ ኩናት ዓዲምዎ። ምስ መንግስቲ ኢትዮጵያ አብ ዲቕ ዝበለ ኩናት አትዩ። እዚ ኩሉ ብናቱ ተበግሶን ውጥንንዮ። አብ ኩሉ ድማ ተሳዒሩን ከቢድ ዋጋ ከፊሉንዮ። ናይዚ አብ ልዕሊ ህዝብታት ኤርትራ ዝወረደ ሰብአዊ፣ ነዋታዊ፣ ፖለቲካዊ ኮነ ዲፕሎማሲያዊ ክሳራ ተሓታቲ ድማ ንሱ ባዕሉ ምበር ካልእ አይኮነን። ስለዚ “ጭጉራፍሲ ባዕላ ሃሪማ ባዕላ ተእዊ” ከም ዝበሃል ባዕሉ ጠንቂ ባዕሉ መእወይን ከሳስን ኮይኑ፣ ፪፭ ዓመት መኸተን ልምዳትን ምባሉ ምበአር ነታ ክብርቲ ዕለት መዓልቲ ነጻነት ምምርሳሕዮ።

ልምዳት፡- ሓደ፣ ትርጉም ዘለዎ ገስጋስ ህዝባዊ ልምዳት ክህሉን ዘይክህሉን ዝውስን ሃገራዊ ሰላም ምስ ዝህሉ፣ ክልተ፣ አቋውማን ድሌትን ህዝቦም፣ ከምኡውን ብዛዕባ ዞባዊ አህጉራውን ዓለማውን ኩነታት ጽቡቕ አፍልጦ ብዘለዎም ህዝባውያን ምሁራትን ክኢላታትን ተነዲፉ፣ ዜጋታትን ህዝብታትን ብነጻነት ተኸቲዮም ዘሕለፍዎን ብወከልቶም ዘጽደቑዎን ህዝባዊ ሃገራዊ ቅዋም አብ ተግባር ምስ ዝሰርሕ፣ ሰለስተ ብመሰረትቲ ህዝባዊ ሃገራዊ ቅዋም ዘፍቅዶ ብነጻን ደሞክራሲያዊ አገባብን ተወዳዲሩ ካብ ህዝቢ ብናይ ምርጫ ካርድ ሰናይ ፍቓድ ረኺቡ፣ ብግሉጽነት፣ ውልቃውን ትካላውን ተሓታትነትን ብዘለዎ አገባብ ብሓላፍነት ዘመሓደር ህዝባዊ መንግስቲ አብ ዝተተኸለሉ፣ አርባዕተ፣ ረብሓ ህዝብታት ዘረጋግጹን ዘሳትፍን ብናይ ሓጺር፣ ማእከላይን ነዊሕን ግዜ ዝትግበር ንጹር ናይ ልምዳት ፖሊሲን ናይ ተግባር መምርሕን አብ ዝተወነሉ ኩነታትዮ መደባት ልምዳት ዝሰላሰል።

በዚ መንጽር ስርዓት ህግደፍ አብ ውሽጢ 25 ዓመት አብ ሕርሻ፣ ህንጻት ወደባትን ጸጋታት ባሕርን፣ አብ ኢዳስትሪ፣ መጎዓዝያን መራኸቢታትን፣ ወፍርን ንግድን፣ ማሕበራዊ ትካላት፣ ዳህሳስን ኳዕትን መዓድናት፣ ምዕቃብ ሓመድን ማይን ...ወዘተ አብ ክስቶ ጽርግያ ሰራሕ፣ ራህያ ሃኒጹ፣ ክንድዚ ኩነታል ወርቂ ሓፊሱ አብ ዝብል አንፊት ዘስሕን ዘይመሰረታዊ ነገራት ከይአተና፣ እዞም አብ ላዕሊ ዝተጠቐሱ አርባዕተ መሰረታዊ ነገራት አብ ኤርትራ አለውዶ የለውን ዝብል ሕቶ ምምላስ አገዳሲዮ። ርብዒ ዘመን ሓጺር ግዜ አይኮነን። ዜጋታትን ህዝብታትን ኤርትራ ግን አብ ውሽጢ 25 ዓመት ሰላም የብሎምን። ናትና ዝብልዎ ህዝባዊ ሃገራዊ ቅዋም፣ ህዝባዊ መንግስቲ፣ ናይ ልምዳት ፖሊሲ አይረአዩን የብሎምን ድማ። ካብ ግዳማዊ መግዛእቲ ናብ ዘቤታዊ መግዛእቲ ተሰጋጊሮም፣ ብሓለንጊ ምልኪዮም ዝግረፉ ዘለው። ስለዝኾነ ድማ ሃገራዊ ሰላም አብ ዘይብሉ፣ ህዝባዊ ሃገራዊ ቅዋም አብ ዘይተቐርጸሉ፣ ህዝባዊ መንግስቲ አብ ዘይተጣየሰሉ፣ ናይ ልምዳት ራእይን ፖሊሲን ሽታ ማይ አብ ዝኾነሉ፣ ህግደፍ ዝጠንቁ ሃገራዊ ሰላም ተዘረገ ዜጋታት ህይወቶም ከድሕኑ ከም ደቂ ዛግራ አብ ዝብተንሉ ዘለው ጉዕዞ 25 ዓመት፣ ብዛዕባ ልምዳት ክትዛረብ ፍጹም ካብ ሓቂ ዝረሓቕን ሓላፍነት ዝገደሎንዮ።

ሓቀኛ ልምዳት ብፍልጠት፣ ብጉልበት፣ ብገንዘብ ዜጋታት ተግሚሙዮ ህይወት ዜጋታት ክልውጥ ዘለዎ። ዘይተጸበይዎ ዝረኽቡ፣ ብየዋህነት ብዝኣመንዎ ዝተኻሕዱ፣ ሓርነቶም ውላድካዮ ብዝብል ፍጹም ስሱዕ ፈራሕ ጨካን ጉጅለ ዝተመንዘዑ ዜጋታትን ህዝብታትን ኤርትራ ምበር፣ ኣብ መራቶም ብፍልጠቶም ብጉልበቶም ብገንዘቦም ስሩዕን ውሑስን ህይወት ክመርሑ ኣይከኣሉን። ተማሂሮም ተመራማሂሮም ጫኽሮም ፋሕቲሮም ብርሃጸም ከፍርዮን ናይ ፍርዮቶም ተጠቀምቲ ክኾኑን ድልዎት ክንሰም። ግን ኢደ እግሪ ከምዘይብሎም ድኻታትን ናይ ካልኣት ተጸበይቲ ክኾኑን ተፈሪዶም። እዚ “25 ዓመት ኣብ መኽተን ልምዳትን” ኢሉ ዝጭርሕ ዘሎ መላኺ ጉጅለ ንስልጣኑ ክብል ኮነ ኢሉ ብዘይተጸሕፈ ሕጊ ክምረሓሉ ዝጸንሐን ዘሎን ንምጻኑ ኣይከራኸርን። ሓቀኛ ልምዳት ብምሉእን ነጻን ተሳትፎ ህዝቢ’ዩ ዝሰላሰል። ህግደፍ ግን ናብዚ ዘቕኑዎ ፖሊሲ የብሉን። ብወሳኒ መልክዑ ብተግባር ዝንበብ ፖሊሲኡ፣ ጸረ-ሰላም፣ ጸረ-ህዝቢ፣ ጸረ-ደሞክራሲ፣ ጸረ-ልምዳት’ዩ። ዜጋታት ድማ ኣይኮነን ተስፋ ሰኒቆም ክመሃሩ ክመራመሩ፣ ምስ ባህሪ ክቃለሱ ፋሕተርተር ክብሉ፣ ነዛ ወፊርካ ብሰላም ምምላሽ ሰጊእም። ህይወት ኣብ ፍጹም ሓደጋ ምስ ወደቕት፣ “ኣብ ኤርትራ ዘላ ዕድል ሓንቲ’ያ። ንሳ ድማ ሞት”። “ካብ ኤርትራ ወጸኢ ግን ክልተ ዕድል ኣሎ። ሞት ወይ ሕይወት” ኣብ ዝብል ናይ ጽልምትም ውሳኔ ዝበጽሓሉ’ዩ ጉዕዞ 25 ዓመት።

ቀዳማይን ጭቡጥ ሃብትን ሓንቲ ልኡላዊት ሃገር ብሓቀኛ ሃገራዊ ስምዒት ዝተነድቀ፣ ኣብ ሕድሕዱ ምክብባር ዘለዎ፣ ብሕጊ ዝነበር ዝነበበር፣ ናይ ስራሕን መሃዝነትን ነጻነት ዘለዎ ሰብኣዊ ዓቕማዮ። ናይ ሃገርና ኤርትራ ኣብ ኢድ ዘሎ ጭቡጥ ሃብቲ ድማ ንሱ’ዩ። ብፍላይ እቲ ኣብ ውዑይን ኣፍራይን ዕድመ ዝርከብ መንእሰይ ወለዶ። እዞ ህዝቢ ብሓፈሻ መንእሰይ ወለዶ ከኣ ብፍላይ፣ ኣብ ውሽጢ ዘመኸተን ልምዳትን ዝበሃል ዘሎ ዓመታት ከመይ ጸኒሑ፣ ኣብ ከመይ ኩነታት ይርከብ? ህዝብባውን ሃገራውን ኒሕ ዘለዎም ምሁራት፣ ንነበሎም ተረቢሖም ንወገኖም ከርብሑ ዝኸለሉ ሰብ ገንዘብ፣ ብሰናይ ፍቃዶም ንህዝብና ከነገልግል ሃገርና ከነልምዕ ኢሎም ዝወሰድዎ ዘሕብን ተበግሶ፣ ምስናይ ገንዘባውን ሞራላውን ከቢድ ክሳራታቱ በዚ ጉጅለ ዝባኸነሉ ዝመኸነሉ ዓመታት’ዶ ኣይኮነን? ብቐለል ዘይርከቡ ምሁራት፣ ክኢላታት፣ ኣውፈርቲ፣ ነጋዶ ካብ ሕቕፊ ህዝቦምን ሃገሮም ርሒቆም ኣብ ፈቐዶ ተበታቲኖም ክነብሩ ዝተገደድሉ ናይ ጽልምትም ዓመታት’ዶ ኣይኮነን እዚ ዝበሃል ዘሎ ርብዓ ዘመን። ጸዕራም ሓረስታይን ትጉህን ተበላሓትን ሸቃላይ ኤርትራን ተስፋ ዝቆረጸሉ፣ ነዛ ዕለታዊ መግቢ ዝኸውን እቶት ሓሪምዎም ኣብ መዓሙቕ ድኸነት ዝኣተዉሉ፣ እንሰሳት ዘቤትን እንሰሳት ዘገዳምን ዝሃለቐሉ፣ ኣግራብና ተቐጥቑጡ መሬትና ብዘሰክፍ መልክዑ ኣብ ዝግረቐሉ ባይታ ደይኮናን ንነበር ዘለና?

ኣብ ታሪኽ ሃገራትን ስርዓታትን ዓለምና ተጌሩ ዘይፈልጥ፣ ካብ ሕቕፍን ክንክን ወለዲ ክርሕቑ ዘይገበአም ትሕቲ ዕድመ ህጻናት፣ ኣብ ወተሃደራዊ መዓስከር ኣትዮም፣ ወተሃደራውን ኣካዳሚያውን ትምህርቲ ብሓደ ክወስዱ ዝተቐሰብሉ፣ እንኮ ዩኒቨርሲቲ ሃገር ዝተጻጸውትሉ፣ ትምህርቲ ወዲአም ዝበሃሉ ዜጋታት ሞያአም ዝገልጽ ምስክር ወረቐትን ስራሕን ዘይረኽቡሉ፣ ተማሂረ ኣይተማሂረ ኩሉ ሓደ ኣብ ህይወቲይ እንታይ ለውጢ ከምጽእ ኢሊ ዘይወተሃደር’ዩ ክኸውን ዝብል ሃገር ከደን ተስፋ ምቕራጽ ዝነገሰሉ መሪር ዓመታት ብከመይ ናይ መኽተን ልምዳት ይበሃል? ኣብ ክንዲ ንህዝቢ ዘገልግል ማሕበራዊ ትካላት፣ ዜጋታት ዝማስኩለን ዝርሸኩለን ኣብያተ ማእሰርቲ ምህናጽ፣ መራሕቲ ሃይማኖት ምስናይ ቅዱስ መጻሕፍቶም ኣብ ወተሃደራዊ ታዕሊም ክኣትው ዝተገደድሉ፣ ብተኩስካ ቅተል ፋሽስታዊ ስጉምቲ ህይወት ብዘሓት ዜጋታት ዝረገፈሉ፣ ወለዲ ኣብ ክንዲ ደቆም ዝተሓየርሉን 50 ሽሕ ናቕፋ ዝኸፈልሉን፣ ባኒ ንምርካብ ፍሉይ ናይ ምምሕዳር ፍቕድ ዝተሓተተሉ ኣብ መስርዕ ዝሕደረሉን ዝወዓለሉ፣ ኣብ ዕለታዊ መግቢ እገዳ ተጌሩ ህዝቢ ብለይትን ብመልክዕ ቡሕቕን ዝተለዋወጠሉ ናይ ክፉእ ክፉ ዓመታት፣ እው ብኸመይ ናይ መኽተን ልምዳት? ብመደብ ኣብ መንጎ ሃይማኖታትን ኣውራጃታትን ግጭት ንምጣር ብግብሪ ዝተሰርሓሉ፣ ንኣዳም ገረሞ ዘብል፣ ብውልቀን ብደረጃ ስድራ ቤታትን ዋሕዚ ስደት ዝተራኣየሉ፣ ብምትሕብባር ስማዊ መንግስቲ፣ ኤርትራውያን ብኣካልን ብናውቲ ኣካሎምን ከም ጠለ በጊዕ ኣብ ዕዳጋ ዝወረድሉ፣ ኣይታት ብጃምላ ዝተደፍራሉ፣ ነበሰ ጸራት ኣብ ማእከል ባሕሪ ምስ ዘይተበትከ ዕትብቲ ጸምበለል ክብላ ዝተራእያሉ፣ ዜጋታትና ኣብ ባሕሪ ብጃምላ ተቐዚፎም ዓለም እንክሓዝን እንክነብዕ፣ ህግደፍን ኣመለኸቲ ህግደፍን ኣብቲ ኩምራ ሬሳታት ዝርከበሉ ቦታ መበል 40 ዓመት ቦሎኛ ተሓንበለ ዝበልሉ ዘስክሕ ዓመታት “25 ዓመትን መኽተን ልምዳትን” ክበሃል ናይ ንዕቀት ንዕቀት’ዩ።

ኤርትራውያን ስፖርተኛታት ብዘዝወጽእዎ ዝተረፍሉ፣ ሃገራዊ ፖለቲካዊ መልክዕና ብኸሉ መዕቀሊታት ዝተደወነሉ፣ ካብ ከባብን ማሕበራሰብ ዓለምን ዝተነጻጸሉን ዝሓፈርናሉን ናይ ኩናትን ስደትን መሪር ዓመታት፣ ቡቲ ቀታሊ መንግስታዊ ጉጅለ ዝቐርብ ባዶ ናይ መኽተን ልምዳትን ፕሮፖጋንዳ ዝሰምዕ እዝኒ ክህልወና ኣይክእልን። ስለምንታይ’ሲ እዚ ዝሓለፈ 25 ዓመታት ህዝብታት ኤርትራ ብኸሉንተናኦም ዝተዋረድሉ፣ ንመጻኢ ወለዶ ሓርፋፍ ባይታን ጸሊም ታሪኽን ዝተመዝገበሉ ዓመታት ስለዝኾነ።

**እቲ መፍትሔ ሚላ ምቕያር ዘይኮነሱ፤
ሰጢምካ ምስራሕዮ።**

አብ ዝኾነ ስራሕ ናብቲ ክትበጽሖ ትደሊ ናይ መወጻእታ ሸቶ ዝወስደካ ሚላ ሃሰስ ክትብል፡ እቲ ዝቐደመ እንተዘያወተካ ካልእ መንገዲ ወይ ጥበብ ክትወስድ ቅነዕን ክግበር ዘለዎንዮ። ሚላ ዕላማ ስለዘይኮነ ቀዳማይን ካልኣይ ፈተነታትካ እንተዘየግወተካ፡ ሳልሳይ ራብዓይ ፈተነታት ምግባር'ውን ነውሪ ኣይኮነን። እዚ ዓለምና ዝልውጥ ዘሎ ዓይነተ ብዙሕ ፍርያት ሳይንሰን ተክኖሎጂን ውጽኢት ናይ ተደጋጋሚ ፈተነታት ምኳኑ ንገዛእ ርእሱ ጭቡጥ ኣብነትዮ። ህይወትን ስራሕን ክሳብ ዝሃለወ ናይ መጀመርያ ውጥን ኣብ እዋኑ ቦቲ ዝተደልየ ኣገባብ ብዓወት እንተዝዛዘም'ውን ኣእምሮ ውዲሰብ ወትሩ መሃዚ፤ ክገብር በሃሊ፡ ማዕባሊ ስለዝኾነ፡ ሓድሽ ሓሳብ ሓድሽ ውጥን ክመጽእ የብሉን ኢልካ ትግግቶ ኣይኮነን። ሓድሽ ውጥን ሓድሽ ኣሰራርሓ ምትእትታው ወትሩ ክፉትዮ። ብዓይነት ድዩ ብመልክዕ ካብቲ ዝቐደመ ዝሓሸን ዝሰለጠን ፍርያት ክህብ ዘክእል ሚላ ኮይኑ እንተተረኺቡ ድማ፡ ነቲ ሓድሽ ሓሳብ ዘመነጨዎ ሰብ፡ ትካል ወይ ውድብ ኣፍልጦ፡ ግቡእ ክብርን ምትብባዕን ሂብካ ካብ ምስራሕ ዝቐለለ መንገዲ የለን። ሚላ ግን ኩሉ ግዜ ነቲ ኣብ መወጻእታ ክበጸሕ ዝተደልየ ቁም-ነገር ዘገልግል ደኣምበር፡ ከም ዕላማ ተወሲዶ ኣቐዲሙ ንዝነበረ ኣወንታዊ ናይ ምዕባሊ ኣንፈት፡ ዝዘርግ፣ ዘዕንቅፍ፣ ዝበታትን፣ ዘልምስ ክኸውን ኣይግባእን።

አብ ዓወት ዘብጸሕ ሚላ ካብ መጀመርያ ተፈሊጡ እናሃለወ፡ ኣብ ክንዲ ኣብኡ ትዕግስቲ ጌርካ ሰጢምካ ብቕንዕና ምስራሕ፡ ዘልሓጥሓት እናበልካ ንስለ ገበርኩ ዝግበር ሚላ ግን፡ ከምቲ “ጉልሻ ብምቕያር ጸብሒ ኣይምቕርን” ዝበሃል ምሰላ፡ ብኹሉ ኩሉ ክሳራ ደኣምበር መክሰብ ስለዘይብሉ ድጉፍ ኣይኮነን። ኣብዮናይ ዓውደ ስራሕ ብዘየገድሰ ኣወንታዊ ውጽኢት ዘየምጽእ ክሳራን ዕንወትን ዘፍሪ ሚላ ምስኣር፡ ኣብ ክንዲ ባዕሉ ይፈልጥ፡ ምስ ንቦ ተላቲሙ ይምለስ ወይ ካብ ክሳራኡ ብተግባር ይመሃር ኢልካ ብስቕታ ምሕላፍ፡ ውድቀት ናይቲ ሓደ ነቲ ካልእ ብቐጥታን ብተዘዋዋርን ምትንኻፋ ስለዘይተርፍ፡ ብሓላፍነታዊ ኣገባብ ኣይፋልካን ሚላ ተጋጊኻ ኣለኻ ዝብል ምክሪ ምልጋስ ኣገዳሲዮ። እቲ ግጉይ ሚላ ብዛዕባ ከመይነት ምሕደራ ህዝብን መጻኢ ዕድሉን ዝምልከት እንተኾነ ከኣሞ፡ ብመንጽር ከስዕቦ ዝክእል ዕንቅፋትን ዕንወትን ኩሉ ህዝቢ ብኣጋ ክክቕሓሉ፡ መኣዝኑ ስሒቱ ከይሳዕረረ ተገራሕ ኣደብ ግበር ዝብል ዘየላቡ መልሲ ክህቦ ይግባእ።

ፖለቲካ ኤርትራ ኣብ ሕቶ ሓቕኛ ምሕዝነትን ሓድነትን ወትሩ ምስተጸገመዮ። ምምስራት ሓቕኛ ምሕዝነታዊ ግንባርን ምሉእ ሓድነትን ዘለዎ ኣወንታዊ ፋይዳ እናተፈልጠ፡ ዋናታት ናይቲ ቃልሲ ዝኾኑ ብሄራትን ብሄረ-ሰባትን ህዝብታት ኤርትራ ሓድነት ግበሩ ስመሩ ዝብል ጸውዒት እናቕረቡ፡ “ሓድነት ሓይሊዮ” ዝብል ጭርሖ ኣብ ኣኹባታትን ጉባኤታትን እናተቐለሉ፡ ግን ከኣ ክሳብ ሎሚ ብከምቲ ዝድለ ዘይተመለሰ ወድግዊ ሕቶዮ። ብርግጽ ዝግበር ምሕዝነትን ሓድነትን ብፖለቲካዊ ባህሪ ናይቶም ክመሓዘውን ሓድነት ክገብሩ ዘለዎም ውድባት ጥራሕ ዘይኮነ ብመድረኽ'ውን ይጽሎዮ። ሃገር ኣብ ትሕቲ መግዝእቲ፡ ዓለም ድማ ኣብ ክልተ ደምበ ተፈላሊያ ኣብ ዝሓልፈ ኩናት ኣብ ዝነበረትሉ መድረኽ፡ ዝጥለብ ዝነበረ ሕቶ ምሕዝነትን ሓድነትን ናይ ገዛእ ርእሱ ፍሉይ መዕቀኒታት ኔርዎ። ኣብ 1991 ሰራዊት መግዝእቲ ተሳዒሩ ኣብ ቃልሲ ኤርትራ ምስቲ ቅድሚኡ ዝነበረ ኩነታት ብምንጽጻር ነጥብ መቐይሮ ምስተመዘገበ፡ ዝድለ ዝነበረ ምሕዝነትን ሓድነትን ኣብይ ዘትከለ ክኸውን ከም ዝግባእ ናቱ ፍሉይ ረጃቢታት ኔርዎ። ድሕሪቲ ብደብ ዝተመኸነየ ኣብ መንኳ ስርዓት ህግደፍን ኢትዮጵያን ዝተካየደ ኣብራሲ ኩናት ዝማዕበለ ኩነታት ድማ፡ ዝግበር ምሕዝነታዊ ግንባር ኣብ ምንታይ ክሰረት ኣለዎ፡ ነመን ክሓቁፍ ንመንክ ክሃርም ኣለዎ? ምሉእ ምትሕንፋጻዊ ሓድነት ንምግባርክ እንታይ ረጃቢታት ክማልኡ ይግባእ፡ ካብቶም ቅድሚኡ ነበሩ መድረኻት ዝተፈልየ ናይ ገዛእ ርእሱ መለለዩ ባህርያት እናሓዘ መጻኡ። ስለዚ ኣብ ሓንቲ ኣብ ትሕቲ ምልኪ ትርከብ ሕብረ ብሄራዊት ሃገር ዝካየድ ህዝባዊ ቃልሲ ዝፈጠሮ ህላወ ሕብረ ውድባዊ ክውንነት፡ ኣድላይነት ሕቶ ምሕዝነትን ሓድነትን መድረኽ ዘይሰግሮ ናይ ወትሩ ጠለብዮ። ኣብኡ ንምብጻሕ ትክተሎ ሚላ ግን ይፈላለ። መድረኽ ድማ ናቱ ጸቕቲ ይገብር።

ዘቤታዊ መግዝእቲ ስርዓት ህግደፍ፡ ካብ ናይ ባዕዳውያን ገዛእቲ ዝተፈልየን ዝመረረን ከም ዝኾነ፡ ስሩት ክብርታትና ኣህጉጉ፡ ብድኽነት ዛንዛን ኣቢሉ፡ ሓድነትና ዘርጉ፡ ከም ህዝቢ ተበታቲና ዘርምዘርም ክንኸውን ብመስዋእቲ ደቂ ህዝቢ ዝተረጋገጸ ልሑላዊ መራትና ንሓደጋ ክሳብክ ዝገብር መንገዲ ጥፍኣት ተኸቲሉ ይኸይድ ከም ዘሎ ናይ ብዙሓት እምነትዮ። ስርዓተ እንኩሰባዊ ምልኪ ዝወለዶ ደርባዊ፣ ብሄራዊ፣ ሃይማኖታዊ፣ ጾታዊ፣ ስብካዊ መሰላት ዝመንቀለኡ ሕቶታትን መልክዕ ውደባታትን ምህላው'ውን ከምኡ ፖለቲካዊ ባይታና ዝምስክሮ ሓቂዮ። ነዚ ጭቡጥ ሓቕታትዚ ኣብ

ጸብጽብ ዘኢተው፡ ነዊሕ ግዜ ዝወሰደ፡ ብብዙሕ ውረድ ደይብን ሓጎጽጎጽን ዝተበጸሐ፡ ፖለቲካዊ ውድባት ጥራሕ ሓቢሮም ዝሰርሑሉን፡ ፖለቲካዊ ውድባት፣ በርገስ ማሕበራትን ካልኦት መሻርኹቲ ወገናትን ሓቀፉ ዘቃልሰ ግንባራትን ዝምርሑሉ ፖለቲካዊ ቻርተራትን ተወኒኑ ከም ዘሎውን ስውር ኣይኮነን። እዚ ሕጂ ዝሰርሕ መድረኽ ዝጠልቦ ቅኑዕ ሚላ ናይ ቃልሲዮ። ምኽንያቱ ፖለቲካዊ ውድባት ከም ነናቶም መደብ-ዕዮታት ዘለዎም ትካላት መጠን ንሶም ብዝተሓተ መሰማምዒ ነጥብታት ተመሓዝዮም ዝሰርሑሉ ልፍንታዊ ግንባር ምህላው ቅኑዕዮ። ብመንጽር ኣተሃላልዋናን ህጽጽነት ናይቲ ኣጋጢሙና ዘሎ መግዛእታዊ ኣደራጅን ካብኡ ስፍሕ ዝበለ ንብዙሕነትና ዘንጸባርቕ፡ ንኹሉ ኣብ ለውጢ ተረባሓይ ዝኾነ ዜጋ ብዘይ ምኽንያት ከክንዲ ዝግቕሙ ዘበርክቱሉ ናይ ሓባር መቃለሲ ባይታ ንምፍጣር ዝተመርጸ ሚላውን ኣድላይነቱ ህያውዮ።

ደረጃ ብደረጃ ኣብዚ ሕጂ ዘለዎ ብርኪ ዝበጸሐ ኤርትራዊ ደሞክራሲያዊ ኪዳን፡ ካብኡ ወጻኢ ምስ ዘለው ፖለቲካዊ ውድባት ብሓባር ከስርሕ ተባሂሉ ዝተበገሰሞ ኣብ መንጎ ንቕድሚት ከይስጉም ዝተሓንቀ ሰፊሕ ናይ ፖለቲካዊ ውድባት ግንባርን ከም ሚላ ናይ ቃልሲ ዝወጽኦም የብሎምን። ኤርትራዊ ደሞክራሲያዊ ኪዳን ዝምረሓሉ ፖለቲካዊ ቻርተር ኮነ እቲ ሰፊሕ ናይ ፖለቲካዊ ውድባት ግንባር ኣብ ኣጋ መደምደምታ ኣብጽሑዎ ዝነበረ ሓባራዊ መቐሚያታትውን ቅኑዕ መሳርሒ ኮይኑ ዘገልግልዮ። ስለዚ ደምበ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ነቲ ንተኣፋፊ ኩነታት ኤርትራ ህጽጽነቱን ኣመልኪቱ ዝሓዞ “ድሕነት ህዝብን ሃገርን ቅድሚ ኩሉ” “ምልኪ ይፍረስ ሕጊ ይንገስ” ዝብል መድረኻዊ ቴማ ኣብ ባይታ ንምትርጓም፡ ግቕሚታቱ ኣላፊኑ ብተግባር ከይወፍር ዝፅንቅጸ ክእመን ዝከኣል ምኽንያት የለን። ፖለቲካዊ ውድባት ናቶም ምሕዝታዊ ግንባር ፈጠሮም ይስርሑ ይምርሑ፡ ግቡኡ ካብ ምግባር ዝበኩር ዜጋ መታን ከይህሉ ፖለቲካዊ ውድባት፡ በርገስ ማሕበራትን ካልኦት መሻርኹቲ ኣካላትን ዝዋስኡሉ ሰፊሕ ግንባር ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ምምስራቱን ብብስለቱ ዝምዘን ንህልዊ መድረኽ ዝምጥን ቅኑዕ ሚላ ናይ ቃልሲ ደኣምበር፡ ንዕኡ ገዲፍካ ካልእ ኣማራጺ ትደልየሉ ኣይኮነን።

ፖለቲካዊ ውድባት ምስ ዘለዎም ብቃልሲን ግዜን ዝበለ ባህርን ባህሊ ስራሕን ብዝተሓተ መሰማምዒ ነጥብታት ናቶም ግንባር መስራቶም ሓቢሮም ክሰርሑን ጽፉፍ ኣመራርሓ ክህቡን፣ ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ድማ ብመሰረት ኣብ ቀዳማይ ጉባኤኡ ዘሕለፎም ውሳኔታት፡ ዘጋጥምዎ ዕንቅፋት እናሰተኻኸልካ ንቕድሚት ክስጉም ምግባር መተካእታ ኣልቦ ሚላዮ። ነዚ ቅኑዕ ጥበብ ናይ ቃልሲ ኣስጢምካ ብምሓዝ ኣብ ፍጻሜ ንምብጻሕ ኣብ ክንዲ ምርብራብ፡ ሓድሽ ሓድሽ ዝጠልብ ሕማም ከም ዘለዎ ሰብ፡ እዚ ዘወውት ሚላ ኣይኮነን ካልእ ናትና መንገዲ ክንክተል ኣለና እናበልካ ዝግበር ዘሎ ጎበኝሳት ግን እንታይ ንምምጻእ በዮኖት መትከላትን መሳርሒን ዝበል ሕቶ ይፈጥረልካ። ንኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ዘዳኽም፡ ኣብ ዘይመሰረታዊ ጉዳያት ክሳብ ክንድዚ ዝኣክል ምኽንያት ፈጠርካ ኣብ ዝተፈላለየ ወደቤታትን ግንባራትን ተማቓቓልካ ይትረፍ፡ ኣብ ሓደ ግንባር ኮንካውን ንከምዚ ዝኣመሰለ ሰፊሕ ግንባር ብቁዕ ኣማራርሓ ንምሃብ ክሳብ ክንደይ ከበድ ምኻኑ ንኩላትና ርዱእዮ። ግሰርተ ሽዱሽተ ውድባት ሓደ ግንባር ናይ ፖለቲካዊ ሓይልታት ከቁሙ ዝበጸሕዎ ምርድዳኣትን ዘረጋገጽዎ ፈላሚ ዓወትን፡ ዘጋጠሞ ዕንቅፋታትን ናይ ቀረባ ተክክሮና ዮ። ካብዚ እኹል ተመኩሮ ክንወስድ ይግባእ።

ርኡይ ህልዊ ፖለቲካዊ ጸገም ናይ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ምበኣር፡ ህግደፍ ክወገድ ዘለዎ ቀዳማይ ጸላኢ ምኻኑ ካብዘይምእማን ኣይኮነን። ህዝቢ ዝጠልቦ ዘሎ፡ ሰብኣዊ ክብርናን ፖለቲካዊ ምስልናን ዘለዎ ደረጃ ዝሰሓተ ኣይኮነን። ጸላኢ ኣዝዩ ተዳኸሙ ደምበ ተቓውሞ ድማ ብዓቕን ብዝተጻጸጸ በረኹ ምህላው ብምዝንጋዕን ናብ ዓወት ዘብጽሕ ሚላ ናይ ቃልሲ ብምስኣን ኣይኮነን። ቀዳማይ መሰረታዊ ጸገም ናይ ፖለቲካዊ ባህሪ ጉዳይዮ። ካልኣይ ኣብ ፖለቲካዊ ደሞክራሲ ዘለና ድሩት ንቕሓትዮ። ሳልሳይ ልክዑ ዝሓለፈ ህርፋን ስልጣንን ገንዘባውን ነገራውን ረብሓዮ። ራብዓይ ኣብ ተራ ህልኽ ወሪዱ ዝቆማጣዕ ተጻዋርነት ዘይብሉ ድሑር ባህሊ ሳዕራና ምህላውዮ። እዚ ባህሪያትን ጠባያትንዚ ዝወለደዮ ምበኣር ንዝቐደሙ ሚላታት ናይ ቃልሲ መሳርሒታት ንዘይምቕባል ብዙሕ ዘይምኽኑይ ምስምሳት ክቐርቡሎም ዝጸንሐን ዘሎን። ኣብዚ ክእረም ክግራሕ ዘለዎ ቁም-ነገር ድማ፡ እቲ ዝቐደመ ትካላት ምስቲ ኩሉ ድኹም ጎንታቱ እናማገራረኻ ክትሰርሕ ዘኸእሎ ዕድላት እናሃለዎዮ። መሰረታዊ ጸገም በዞም ኣብ ሳዕሊ ዝተገልጹን ካልኦት ድሑራት ናይ ትምክሕትን ጽቡትን ኣተሓሳስባታት፡ ኣብቲ ዝተሰማማዕካሉ ሰጢምካ ዘይምስራሕን ወለቕ ዘለቕ ምባልን ዘይሃናጽ ውድድራትን ጸቢብ ውልቃውን ጉጅላውን ረብሓታት ሃሰውሰው ምባል ልዑል ቦታ ሓዙ ምህላው ምርዳእን ካብኡ ንምውጻእ ምስራሕንዮ።

ናይ አንበብቲ ዓምዲ

ናይ ቁነዕ ምሕዝነትን ሓደነትን መበገሲ መሰረት ዝኸውን እምነታትካ እዩ።

አብ ኣነ ዝቐመጠሉ ዘለኹ ሃገረ ሱዳን ምስ ዝተፋላለዩ አባላት ውድባት አብ ማሕበራዊ ይኹን ፖለቲካዊ ምንቕስቃስትና ክንራኸብ እንከሎና፡ አብ ሕቶ ሓደነት ኣትኩርና አብ እንዛራረበሉ ጊዜ ናይ ሓደ ብሄራዊ ውድብን ሕብረ-ብሄራዊ ውድብን ሰራዊት ተሓናፊጾም (ሓደነት) ጌሮም 'ዮም ክቃለሱ ዝህልዎም ዝብልን ኣይፋሉን ተመሓዝዮም (ስሙር ሃገራዊ ግንባር) ገይሮም ጥራሕዮም ክቃለሱ ዝኸኣሉ እምበር ክተሓናፊጹስ ትኸክል ኣይኮነን ብዝብል ፍልልይ የጋጥመና።

እዚ ጉዳይ እዚ ኣብዚ ጥራሕ ዘይኮነስ ኣብ ገለ -ገለ ከተማታት ሱዳን ኣብ ዝኸድኩሉ'ውን ብተመሳሰሊ ከምኡ ዝኣመስለ ክትዕ ኣጋጢሙኒ። እዚ ጉዳይ 'ዚ ከምዚ ካብ ኮነስ እስኪ እቲ ሓሳባተይ ካልኣት'ውን ክሳተፍዎ ስለ ዝኸኣሉ፡ ኣብ ዓምዲ ደብዳቤታት ህዝባዊ ደሞክራሲ ኣስፍሩለይ። ካብዚ ዝሓሸ ሓሳብ እንተሎ ድማ መታን ክመሃረሉ። ብሸንኸኩም ከይተሓላልኩም ኣብ ህዝብና እትገብርዎ ዘለኹም ኅስንሳት'ውን ኣድናቆተይ ክገልጸልኩም እፈቱ። እዛ ሓጻር መልእኽተይ ዝማሓየሽ እንተለዎ ኣማሓይሽኩም ከተውጽኡለይ ደጊመ ብኣኸብሮት እሓትት።

ዝኾነ ውድብ፡ ብሄራዊ ይኹን ሕብረ-ብሄራዊ ወይ ሃይማኖታዊ ከዕውቶም ዝተለሞም ዕላማታት ኣለውዎ። ውድባት ምስ ዝኾነ ሓይሊ (ውድብ) ዝገብርዎም ዝምድናታት ከኣ ካብ እምነታቶም ዝበገሰ። ኣብዞም ናይ ቀረባን ርሑቅን ዕላማታት እዚኣቶም፡ ኣብ ገሊኦም ኣብ ናይ ቀረባ ኣብ ገሊኦም እውን እንተላይ ኣብ ናይ ፍራቅ ተመሳሰሊ ወይ ዝተፈለየ እምነታት ክህልዎም ይኸኣሉ እዮም። ኣብቶም ዘራኸቡኻ ናይ ሓባር እምነታት፡ ኣብ ምውዳቕ ናይ ሓባር ጸላኢ ብዝተሓተ መደብ ዕዮ ኣሕቢሩ ከቃልሰካ ዝኸኣል እንተደኣ ኮይኑ ተመሓዚኻ ወይ ተላፊንካ፡ ስሙር ሃገራዊ ግንባር ጌርካ ሓቢርካ ትቃለስ። ካባኡ ንላዕሊ ክሳተፍዎ ናይ ቀረባ ጥራሕ ዘይኮነስ ናይ ፍራቅ ዕላማታትካ'ውን ተመሳሰልነት ዘለዎም እንተደኣ ኮይኑ ኸኣ ክሳተፍዎ ስሙር ደሞክራሲያዊ ግንባር ጌርካ ተላፊንካ ወይ ተመሓዝኻ ትቃለስ። እቲ እምነታትካ ባዚ ክልቲኡ ደረጃታት ናይ ስሙር ግንባር ምሕዝነታት ክብጻሕ ዘይከኣል እንተደኣ ኮይኑ ግን ብብእምነታትካ ፍልልያትካ ዓቂብካ ንናይ ሓባር ጸላኢ ንምውዳቅ ብዝተሓተ ነጥብታት ፖለቲካዊ ገመድ ተራኸቡካ ነንሕድካ ከይተሃራረምካ ተኸኣኢልካ ብሰላም ናይ ምንባር ፖሊሲ ሒዝካ ብብይንኻ /ብብሸንኸካ/ ነቲ ናይ ሓባር ጸላኢ ኣብ ምውዳቕ ትሰርሕ። እዚ'ውን ሓደ መልክዕ ናይ ምሕዝነት ዝቁጻር ሜላ ናይ ቃልሲዮ።

እቲ መልክዕ ውደባኻ ተመሳሰሊ ሕብረ-ብሄራዊ እንተኾይኑ ኸኣ ዘይመሰረታዊ ፊልልያትካ ኣጸቢብካ ወይ ኣወጊድካ ክሳተፍዎ ኣብ ሓደ ውድብ ተሓናፊጽካ ክትቃለስ ትኸኣል። እቲ መልክዕ ናይ ውደባኻ በበይኑ ብሄራዊ ፣ሕብረ-ብሄራዊ፣እንተኾይኑ ግን ካብ ብስሙር ሃገራዊ ግንባር ወይ ስሙር ደሞክራሲያዊ ግንባር ወጻኢ ተሓናፊጽካ ኣብ ሓደ ውድብ (ሓደነት)ጌርካ ክኸደ ኣይካኣልን። ምክንያቱ እቲ ተወዲብሉ ዘሎ ዕላማ ናይ ሓደ ማሕበራዊ ወይ ሃይማኖታዊ መሰረት ወይ ንናይ ብዙሓት ዝተፋላለዩ ማሕበራዊ መሰረት ዘለዎም ክፍልታት ሕብረተ-ሰብ ዝሓቆፈን ንዕኡ ንምዕዋት ዝቃለስንዮ።

እዚ ከምዚ ዝኣመስለ እምነታትን ውዳቤታትን ኣብ ሰራዊት ወይ ዕጡቕ ክፍልታት'ውን ብተመሳሰሊዮ ዝሰርሕ። ሰራዊት ካብቲ ፖለቲካዊ ውድብ ሒዝዎ ዘሎ ዕላማ ዝተፈልየ ስለ ዘይኮነ፡ እዚ እምነታት'ዚ ኣብ ሰራዊት ብኸምኡዮ ዝሰርሕ። ሕብረ ብሄራዊ ብሄራዊ ወይ ሃይማኖታዊ ውዳቤን ዕላማን ምስ ዘለዎም ሰራዊታት ተሓናፊጹ ብሓደ ክኸይድ ኣይከኣልን። ትኸክል እውን ኣይኮነን። ከምኡ ክገብር እንተደልዩ ከኣ

እቲ እምነትን ንዕኡ ንምዕዋት ተወዲቡሉ ዘሎ መልክዕ ናይቲ ውድብን ናብ ሓዲኡ ክመጽእ ወይ ክቅይርዮ ዝህልዎ። እዚ ከይገበረ ስቅ ኢሉ ክተሓናፈጽ እንተደኣኩይኑ ግን ብኣተሓሳስባ ስለ ዘይተቐየረ ኣብ መስርሕ ዝኸይድ ኣይከውንን። ወዱቕዮ ዝኸውን። ምክንያቱ ሓድነት መጀመርያ ናይ ኣራኣጊያ /ኣታሓሳስባ/እዩ። ቀጺሉ ከኣ ናይ ተግባርዮ። ንኣታሓሳስባኻ ብተግባር ትገልጸዶ ወይስ ኣይትገልጸን ሓደ መለክዒዮ። ኣታሓሳስባኻ ሓደ እንተዘይኮይኑ ተግባርካ ብምንም ተኣምር ሓደ ክኸውን ኣይክእልን። ከይዱ ከይዱ ኣካላዊ ምትሕንፋጽ ዳኣዮ ዝኸውንምበር ሓሳባዊ ናይ ኣራኣጊያ ምትእኸኻብ ኣይከውንን። ስለዚ ከኣ ውዲሉ ሓዲሩ ፈራሲ ዝኾነ ምትእኸኻብዮ ዝኸውን። ብሓጽሩ ነገሩ “ሳግላ ብላዕ ኣይትቅላዕ”ዮ ዝኸውን። ነዊሕ ርሕቀት ድማ ኣይከይድን።

ካብዚ እምነትዚ ተበጊሶ ንደምቡ-ተቓውሞ ኤርትራ ክርኢ እንኮላኹ። እዚ ኩሉ ብዝሒ ውድባትስ መድለዮዶ ነይሩ ዝብል ሕቶ ይመጽኣኒ። ምክንያቱ ባዕላዊ ደኣ ምበር ወድዓዊ ወይ ምክንያታዊ ኮይኑ ኣይራኣዮንን። እዞም ካብ ሰላሳ ንላዕሊ ዝኹኑ ኣለዉ ዝባላሉ ውድባት ብእምነቶምን ውዳቤኦምን ክትርኢ እንከለኻ ካብ 2-5 ውድባት ንላዕሊ ክኹኑ ኣድላይ ኣይነበረን ምበልኩ። ብቤሄርን ሃይማኖታውን መልክዕ ውደባ ዝተወደቡ ውድባት ገዲፍካ እቶም ካልኣት ውድባት ኩሎም ከከም ናይ ቀረባን ርሑቕን እምነታቶም መሰረት ገይርካ ኣብ ክልተ ናይ ሕብረ-ብሄራዊ መልክዕ ውዳቤታት ዘለዎም ክኹኑ ምኸኣሉ። ስለዚ ከኣዮ ካብ ናይ 4-5 ውድባት ንላዕሊ ክኹኑ ኣይምኸኣሉን ነይሮም ዘበለኒ።

ብርግጽ ኣብዚ ብዙሕ ጸገማትን ሕልኸልኻትን ከም ዘለዎ ይርዳኣኒዮ። ገሊኡውን ካብ መትከላዊ እምነታቱ ወጻኢ ኣብ ገለ-ገለ ፖሊሳታቱ/መድረኻዊ ዕማማቱ /ኣፋላላይ ከም ዘለዎ ይርዳኣኒዮ። ገለኡውን ናይ ኣሳራርሓን ተሞኩርን ኣፋላላይ ኣለዎዮ። እዚ ኣፋላላይ እዚ ንምጽባብን ንምስጣምን ተቐራራብካ ዓሚቕ ደሞክራሲያዊ ልዝብን ምቕጻ ናይ ምትኣምማን ባይታን ምፍጣር ጊዜ ዝሓትት ምኻኑ ይርዳኣኒዮ። እንተተ ንሰውራ ኤርትራ ዘሳቐየ ነዊሕ ናይ ሓድነት ጉዕዞ እቲ ሕመረቱ ደሞክራሲያዊ ኣታሓሳስባ ዘይጎልበተ ምኻኑ ትምክሕትን ጽበትን ዱሑር ናይ ወገን፣ ሃይማኖት፣ ኣውራጃን ስልጣን መን ቦሓተ ዘይሃናጺ ውድድራትን ኩናት ሕድሕድን እናተፍራረቐ ከይሰጉም ሓሊኹም ሓዘሞ ከም ከምዝጸንሑን ገናውን ከም ዘለዉን ብምርዳእ ብምይይጥ ጥራሕ ዝፍታሕ ከም ዘይኮነ፣ ደሞክራሲያዊ ናይ ደርባዊ ቃልሲ ተጋድሎ ‘ውን ዝሓትት ምኻኑ ብኣግኡ ተረዲእና ከይተሓለልና ጥዑይ ደሞክራሲያዊ ኣታሓሳስባ ክጉልብት ክንቃለስ ከም ዘለናዮ ዝርዳእ ዘለኹ

ኣብርሃ መሓሪ ካብ ካርቱም ሱዳን

ስርቂ ከም ግዮ

ዝተባህሎ መልእኽቲ ኣብ እዋኑ ንዘብጸሑ፡ ኣብ ዝተዋፈረሉ ዓውደ ዕዮ ኣወንታዊ ውጽኢት ንዘመዝገበ፡ ሰብ ወይ ሰባት፡ ምምንስ ኣቕሚ ክንዲ ዘፍቀደ ነገራዊ መተባብዒ ምሃብን፡ ቁጽር ሰራሕተኛ ወይ ሰራሕተኛታት ምስ ዝኹኑ ድማ ኣብ ደሞዝካ ወይ ደሞዝኩም ብክንድዚ ካብ ሚኢቲ ወሲኸኩም ኣለኹ፡ ናይ ሓደ ወይ ክልተ ወርሒ ደሞዝ ክወሃብ ወሲኑ ኣለኹ ዝብል ርእይቶ ምስማዕ ልሙድ ነገርዮ። ስለምንታይ እቲ ሰብ ወይ ሰባት በዚ ተተባቢዖም ዝያዳ ክተግሁ፣ ዝያዳ ብዓይነትን ብዓቕንን ክፍርዮ፣ ዝያዳ ምትእምማን ፈጠሮም መታን ክሰርሑዮ።

ኣብ መንግስታዊ ዕዮታት ዝተዋፈሩ ዜጋታት፡ ደሞዝ ስለዝወሓዶም፡ መነባብር ስለዝኸበዶም፡ ንዝጎደሎም ዓሚጸም፣ ሰራቕም፣ ራስዮም፣ ንካልኣት ጸም ኣሕዲሮም ክምልእዎ ብደረጃ መንግስቲ ከም መተባብዒ ወይ ግዮ ክፍቀድ ምስማዕ ግን ዘይተለመደ ካብ ንቡር ወጻእን ዘደንጹንዮ። እዚ ንስርቕን ሰራቕትን ዘተባብዕ መንግስቲ ከም መንግስቲ ኣብ ዓለም ብኢሳያስ ኣፈ-ወርቂ ዝምራሕ መንግስቲ ህግደፍ ጥራሕ ይመስለኒ።

ምክንያቱ ከምዚ ካብ ልሳን ኢሳያስ “ ቅድሚ ሕጂ ደሞዝ ስለዘውሕዶም ናብራ ስለዝኸበረ ብዝብል ሸለል ንብሎም ኔርና፡ ሕጂ ግን ዕማኾ ዘይኣኸሉ ቁጣሮ ኩሉ ሃብቲ ናይሃ ሃገር ተቐጻጸረሞ” ክብል ግዕዝና ኣብ ኤርትራ በጺሕዎ ዘሎ ደረጃ ኣመልኪቱ ዘስመዖ ንክትኣምኖ ዝኸብድ መደረ፡ ቅድሚ ሕጂ ካብ ዝኾነ መንግስቲ ወይ መራሒ መንግስቲ ክበሃል ኣይሰማዕኩን። ኣብ መጻሕቲ ታሪኽውን ኣየንብቡን። ስርቂ ከም ጉነዖ ንሰራሕተኛታቱ ዘፍቅድ መንግስቲ ናይ መጀመርያን ናይ መወዳእታን ህግደፍ ክኸውን ከም ዝኸእል ድማ እግምት።

ንምኻኑ ግን ኣብዚ ንስርቂ ከም መተባብሩ ወይ ግነዖ ብወግዒ ከም ዝፈቐደ ብልሳን መራሒኡ ዝገለጸ ስርዓት ህግደፍ፡ ጉቦ ብደረጃ ውልቀታት ድዩ ዝፍጸም ወይስ ትካላዊዩ ዝብል ሕቶውን ክምለስ ዘለዎ ይመስለኒ። ብናተይ ትዕዛብቲ ኣብ ስርዓት ህግደፍ ስርቂ፣ ራሲያ፣ ዓመጽ፣ ጉቦ፣ ወይ ግዕዝይና ብውልቀ ዝፍጸም ዘይኮነ ትካላዊዩ። ብቅዋም ዘይምራሕ፣ ብሕጊ ዘይግራሕ፣ ኣኸብሮት ህዝቢ ዘይብሉ፣ ስሩዕ ኣኼባን ጉባኤታትን ዘየካይድ፣ ስልጣን ብምንታይ መዕቀኒ ይወሃብን ይኸላእን ዘይፍለጥ፣ ዓመታዊ ሃገራዊ ባጀት፡ ምንጪ ባጃቱን ኣብ ምንታይ ምዓላ ከም ዝውዕል ዘይሕብር መንግስቲ ኣብ ዘለዎ ሃገር፡ እክለን እክለን ካብ ግዕዝይና ነጻ ሕጋውያን ሓላፍነታውያን እክለን እክለ ከኣ ዓመጽቲ ግዕዙያት እናበልካ ፈላሊኻ ክትርኢ ዘኸእል ባይታ የለን። ኣብ ኤርትራ ስርቂ ኣሎ እንተደኣ ኢልና፡ እቲ ሰራቕ እክለ ዝበሃል ሚኒስተር፣ ጀነራል፣ ነጋዳይ፣ ደላላይ ዘይኮነ ከም ትካል መንግስቲዩ። ኢሳያስ ቅድሚ ሕጂ ደሞዝ ስለዘውሕዶም ናብራ ስለዝኸበረ ብዝብል ሸለል ንብሎም ኔርና ክብል ዘስመዖ መደረ ከኣ ንካልእ ዘይኮነ ንገዛእ ርእሱዩ። ሕጂ ብሕጊ ዝሕተቱ ኣብ ግዕዝይና ዝጠሓሉ ውልቀ ሰባት ምህላም ዘይኮነ፡ ሰማዊ መንግስቲ ኢሳያስ ብዕዝይና ጠሰጠሱ ከም ዘሎ ብከምኡ ከኣ ይመርሕ ምሕላውን እኹል መረጋገጹዩ። ውርደትን ውድቀትን ፖለቲካ ኤርትራ ምበኣር ክሳብ ንስርቅን ሰረቕትን ምትብባዕ ጫፍ ዝበጽሖ ምኻኑዩ።

ስናይት ካብ መደበር ስደተኛታት ኢትዮጵያ

ጉልሻ ብምቅይያር ጸብሒ ኣይምቅርን

ወዲ-ሰብ ኩሉ ግዜ ኣብ መስርሕ ለውጢዩ ዝነብር። ኩሉ መስርሕ ለውጢ ግን ኣወንታዊዩ ማለት ኣይኮነን። ዝውስኖ ድማ ባዕሉ ወዲ-ሰብዩ። ናብ ፖለቲካዊ ኩነታትና ምስ እንምለስ ንረኽቦ ሓቂውን ንሱዩ። ብፍላይ ገለ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ንቃለስ ኣለና ዝብሉ ፖለቲካዊ ውድባት፡ ብሓሳብን ብተግባርን ተኸባቢሮምን ተወሃሂዶምን ኣብ ክንዲ ምስራሕ፡ ካብኡ ውጽኢ ብዝበለ መንገዲ ክኸዱ እንክትርኢ፡ ካን ኮይኑና መድሓኒት ከም ዝተግብረልና ኣብ ዕኒይኒይ ክነብር ትብል። ኣብ መስርሕ ተጋድሎና ተኣማሚንካን ተደጋጊፍካ ኣብ ዝተሰርሓሉ ኣጋጣሚታት ኣወንታዊ ውጽኢት ክምዝገብ ተራእዮዩ። ሓባራዊ ኣተሓሳስባ ኣብ ዝበኸረሉ ኣብ ጸቢብ ሕሳባት ጥሓልካ ሓደ ነቲ ካልእ ንምጽላም ኣብ ዝውፈረሉ ዝርከብ ውጽኢት ኣሉታዊ ምኻኑውን ክንዕዘብ ጸኒሕና።

እቲ ጉዳይ ኤርትራውያን ካብ ጌጋና ኣብ ምምሃር ርእይ ጸገም ዘለና ኮይኑ ይረኣየኒ። ብፍላይ ሎሚ እቲ ዝካየድ ቃልሲ ምሉእ ንምሉእ ኣብ ስደትን ብወሳኒ መልክዑ ከኣ ኣብ ከተማታትን ብምኻኑ፡ ገለ ውድባት ልዕሊቲ ተወዲብናሉ ዝብልዎ ፖለቲካዊ ዕላማ ገለ ዝገዝኦም ባህርያት ዘማዕበሉ ይመስሉ። ክንደይ ግዜን ከቢድ ቃልስን ዝተኸየደሉ ብሓባር ዘቃልስ ዘወውት ናይ ቃልሲ ሚላታት ወይ ግንባራት ተመስራቱ እናሃለወ ንዕኡ ኣብ ክንዲምእራምን ምምዕባልን፡ ወይ ብዝሓየለ ኣዋዳድባን ኣሳራርሓን ክስጉም ኣብ ክንዲ ምግባር ናይ ትሕዝቶ ለውጢ ዘይብሉ ሓድሽ ውደባ ክነገብር ኢና፡ ተኣምር ከንምጽእ ኢና፡ በዓል እክለ ግን ዋጋ የብሎምን እናበለካ ምጉስጓስን፡ ንካልኦት ምንእኣስን ብነግ ፈረግ ነብሰም ከላልዩ ክዕዘብ እንክለኹ ኣዝዩ ይገርመኒ።

ሓደ ካብቲ ዝገርመኒ ድማ፡ እንታይዮ እቲ ሓዲሽ ለውጢ ኢሊ ክርኢ ክፍትን እንከለኹ ብዘያካ ኣብ ተሞክሮን ታሪኽን እንተዘይኮይኑ ሓዲሽ ናይ ኣራኣጊያ ይኹን ናይ መትከላትን ኣታሓሳስባታት ኣዋዳድባን ብዙሕ ዝድህሰሰ ለውጢ ኣይራኣኹን። ኣንቱም ኣሕዋት መንገዲ ዓወት ደኣ እቲ ዝነበረ ናይ ሓባር ግንባራት ብምሕያልን ምስቶም ዝበዝሑ ዝጸንሑ ዝምድናታትካ ብምምሕያሽን ምጥንኻር ዶ ኣይመሓሸን? ኢሊ 'ውን ኣብ ቃልሲ ምስ ዝግደሱ ሰባት ተዛራሪቡ። ብምፍልላይ እንታይ ሓይሊ ትረኹቡ? ህዝቢ'ኽ ከመይ ተሰፋ ይገብር ምስ እትብሎም ዝህብዎ መልሲ ብዙሕ ዘዕግብ ኮይኑ ኣይረኹብክዎን። ዕድመ ስርዓት ኢሳያስ ዘኖሎሎ ዘሎ ቀንዲ ምኽንያት ድማ እዚ ዘይብሉል፡ ኣካይዳታት ይመስሉ። ህዝቢ'ኮ ዘይሰምሩ ኣብ ዝሓዘዎ ተጠናኺሮም ዘወጹምበር፡ ዘይበታተኑ፡ ኣብ ክንዲ ዝውሑዱ ዘይበዝሑ ኣይኮነን ዝብል ዘሎ። ውድባት ክንዲ ዝተበተናዮ ናይ ቃልሲ ኒያቱ ዝመውት ዝበተን ዘሎ።

እቲ ፍታሕ ወግሑ-ጸብሐ ሓዲሽ ውድብን ግንባርን ምግባር ዘይኮነ፡ እንተኸኢልካ ወይ ብቁዕዮ ትብል እንተኸይንካ ነቲ ዘይበቅዕ እትብሎ ዝማሓዘወካ ኣካልካ በቃልሲ ክበቅዕ ክትገብር፡ ነቲ ኣቐዲሙ ዝተጣየሰ ግንባር ምዕራይን ምጉልባትን፡ ኣብ መቐሚያታቱ ኣብ ተግባር ኣወዳዕላኡን ኣመራርሓኡን ጎደሎታት እንተለዎ ከኣ ተረዳዲእካ ምምሕያሽ ምሓሽ እብል። ካብዚ ሓሊፉ ዝሓሸ ከይሓዘካ ናተይ ጸዕዳ ናይ እክለ ጸሊም ምባልሲ ኣይልቦናን። ኣይመንገዲ ዓወትን። ንቐድሚት ዘሰጉም ዘይኮነስ ምስናይ ከቢድ ክሳራታቱ ንድሕሪት ዝመልሰዮ። ምኽንያቱሲ ሓዲሽ ዘይብሉ ተሓዲስና ኣለና ዝብል ወፍሪ፡ ከምቲ “ደራሆስ በምዑት ደቃ ትጸወት” ዝበሃል ምስላ እዮ ዘዝኻኸርኒ። ብርግጽ እዚ ባህሊ'ዚ ኣብ ደምበ ተቐውሞ ኤርትራ እናሸዕ መልኩዑ እናቅያይረ ዝኸሰት ዘይሓጋዚ ተሞክሮ'ዚ ካብኡ መሊእና ክንገላግል ዘይምኽኣልና ምኻኑ ይርድእኒዮ። መመሊሱ ዝደጋግመ ዘሎ ከኣ፡ ብግዝያዊ ጽቢብ ረብሓታት ዓርካ ተፋላሊኻ ዝኸየድ ጉዕዞ ቃልሲ ከም ኣማራጺ እናውሰድካ መቃነዩ ምግባርን ከም ቅነዕ ሚላ ቃልሲ ጌይርካ ምርኣይን ልሙድ ምኻኑ ዕትብቱ ዘይምብታኽ መጻኢ ዕድል ህዝብና ቀልጢፉ ፍታሕ ከይርክብ ዘዳናጉ ኮይኑዮ ዝረኣየኒ።

ስቓይ ህዝብና ከብቅዕ፡ ምፍልላይ የብቅዕ!
ዓወት ንኣርነታዊ ቃልስና!
ካብ ነጋሲ በራኽ (ኣባነጋ)

ንውዲታት ህግደፍ ብንቕሓትን ብሕራነን ክበርዕና

ዝኸበርኩም “ኣሕዋተይን ኣሓተይን” ዓመተ 2016፡ ዓመተ ውሁድ ቃልስን ዓወትን ክትኮነልና እናተመነኹ፡ ነዚ ብህግደፍ ኣንጻር መርማሪ ኮሚሽን ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኣብ ጉዳይ ሰብኣዊ መሰላት ዓለሙ ዝግበር ዘሎ ፊርማ ናይ ምትእክኻብ ፍሹል መደብ ንኣገጣጥማኡ ዝምልከት ዘለኒ ርእይቶ ገለ ክብል። ጸረ-ህዝቢ ስርዓት ህግደፍ ኣብዚ ነዊሕ ናይ ርብዓ ዘመን ጨፍላቕ ኣገዛዝኣኡ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ኤርትራ፡ ዝፈጸሞ ማሕበራዊ ጥሕሰት፡ ብሞራል ኮነ ብሕገ ዘይጽወር ከቢድ ገበን ዮ። እዚ ጉዳይ መጀመርያ ክመጽእ ዘይነበር፡ ምስ ገበሮ ከኣ ብኣጋ ክእርሞ ዝነበሮ ጥሕሰትዮ። እንተኾነ ብዛይካ ድሌቱን መቐልሑን ናይ ካልእ ክሰምዕ ድልዊ ስለዘይኮነን ዝወሃቦ ምኽርን ምሕጽንታን ኣይተጠቐመሉን።

ደላዩ ሰላም ማሕበራሲብ ዓለም ብዘይካቲ ክልተ ግዜ ዘንበረሉ እገዳ፡ ንኸብረት ሰብኣዊ መሰላት ኣብ ኤርትራ ኣመልኪቱ ክልተ ነናቶም ስልጣን ዘለዎም ተደጋገፍቲ ጉጅለ መዚዙ መጽናዕቲ ኣብ ዝጀመረሉ ንምትሕብባር ፍቓደኛ ኣይኮነን። ሓደ ካብቶም ክልተ ጉጅለታት ውድብ ሕቡራት ሃገራት ጉዳይ ሰብኣዊ መሰላት ኣብ ዝሓለፈ ዓመት ዘቐረቦ ኣብ ጭብጢ ዝተመርኮሰ ዝርዝር ጸብጻባትውን ከነኣእሶ ኣበይ ከይበጸሕ ክንረኣ ኢና እናበለ ክፍክር ደኣምበር፡ ውሽጡ ክፍትሽ ኣይተራእየን።

አብዚ ቀረባ ግን አብ ውሽጢ ሃገር ዘይኮነ ብፍላይ አብተን ንመሰል ስደተኛታት ከም እንደነገሩ ከም ዝሕዛ፡ ምስኡ ድማ ቅርብትን ምድንጋጽን ኣለወን ዝበሃላ ሃገራት ዝነበሩ ኤርትራውያን ተጽዕኖ ፈጠሩ ኣንጻር ጸብጻብ መርማሪ ኮሚሽን ዝኹንን ጥርግንኩም /ፔቲሽን/ አብ ዝተዳለወልኩም ፎርም ምልኡ ዝብል ጎስጓጎት ከካይድ ጀሚሩ ኣሎ። ያእ ቆርብቱ ከድሕን ኣነ ኣይማየይ ኣይሰማየይ አብዚ ዝበሃል ዘሎ ገበናዊ ተግባራት ኢድ የብለይን “ ኢደይ ሕጹብ ከም ጳላጦስን” ዝብል ናይ ዓሻ ለባም መጎተ ሒዙ አብ ቅድሚ ማሕበረ-ሰብ ዓለም ንምቕራብዮ። እዚ ግን ብዋጋ ልኡላዊ መሬትናን ሰብአዊ ክብርናን ኣጅኻ ከምኡ ግበር ዝብልዎ ኣካላት ኣይህልውን ንምባልኳ ዘይከኣል እንተኾነ፡ በዚ ኣቢሉ ካብ ውድቀትን ተነጽሎት ክድሕን ዘለዎ ዕድል ዝማህመነ ምኻኑ ንምርዳእ ግን ኣየጸግምን። ምክንያቱ ከምቲ ንሱ ዝብሎ ጸላእቱን ተጸባእቱን ካልኣት ኣይኮኑን። አብ ውሽጡ ዘሎ ደርባዊ ፖለቲካዊ ባህሪኡዮ።

እዚ ዓመጸኛ ስርዓት ነዚ ምትእክኻብ ናይ ጥርግን ክታማት አብ ከም በዓል ስዑዲያ፣ ኢማራት፣ ክልተ ሱዳናት፣ ቀጠር፣ ዱባይ ዝርከቡ ዜጋታትና ዝያዳ ትኹረት ዝገበረሉ ምክንያትውን ጠመተ ዘድልዮዮ። አብዚ እዞም አብዘን ዝተጠቐሳ ሃገራት ዝርከቡ ዜጋታት ኣባይ ከይበጽሑ ዝብል ብሓደ መዳይ፡ አብ ውሑስ ሃገራት ዝነበሩ ክታምም ኣይነብሩለይን ዝብል ተስፋ ዝቐረጸ ሚዛን ድማ ቦቲ ካልእ መዳይ ከም ዘለዎ ዘመለክትዮ። ዜጋታት ግን ወትሩ ናይ ፖሊሲኡን ፓስፖርቱን ጅሆ ኮይኖም ክነብሩ ኣይክእሉን። ከምቲ አብ ሃገረ ሱዳን ዝተራእየ ንሕና ኣንጻር ሕልናናን መሰልናን ኣይንኸይድን ፎርም ኣይንመልእን ክታምና ድማ ኣይነንብርን ክብሉ ዝወሰድዎ ተባዕ ስጉምቲ ኩሉ አብ ኩሉ ቦታን ክውሰድ ኣለዎን ይግባእን። ክቡራተይ፡ እዚ ስርዓት ናይ ስልጣን ኣድሕን ዘመተዮ ዘካየድ ዘሎ። ምናልባትውን ናይ ህይወት ኣድሕን። ንዓና ነቶም ረኽብቲ መከራ ዝኾና ዜጋታት ግን፡ እቲ ጉዳይ ብቐንዱ ጉዳይ ሕልናዮ። ጸብጻብ መርማሪ ኮሚሽን ውድብ ሕቡራት ሃገራት ባዶ ምህዞ ዘይኮነስ፡ መግለጺ ናይቲ አብ እንግድዓና ዘሎ በሰላዮ።

አብ ካርቱም ሱዳን ብተበዓት ዜጋታት ዝተወሰደ ስጉምቲ አብነት ክኾነና ይግባእ። ዝኸበሩም ኣሕዋትን ኣሓትን ናብ ፍትሒ ንወግን። አብ ዘለና ሃሊና እምቢ ንምልኪ ንበል። ናይ መላኽ ናይ ሓሶት ፈርማ ንመሰልናን ረብሓንን ክንብል ብናይ ሓባር ተቐውሞ ነፍሽሎ። ደጊመ ዓመተ 2016 ዓመተ ሕቡር ቃልስን ዓወት ይግበረልና።

ካብ ክብሮም ጸጋይ ሱዳን

ደግሞ የሕዝባዊ ደኅንነት!